

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Oplag: 19.600

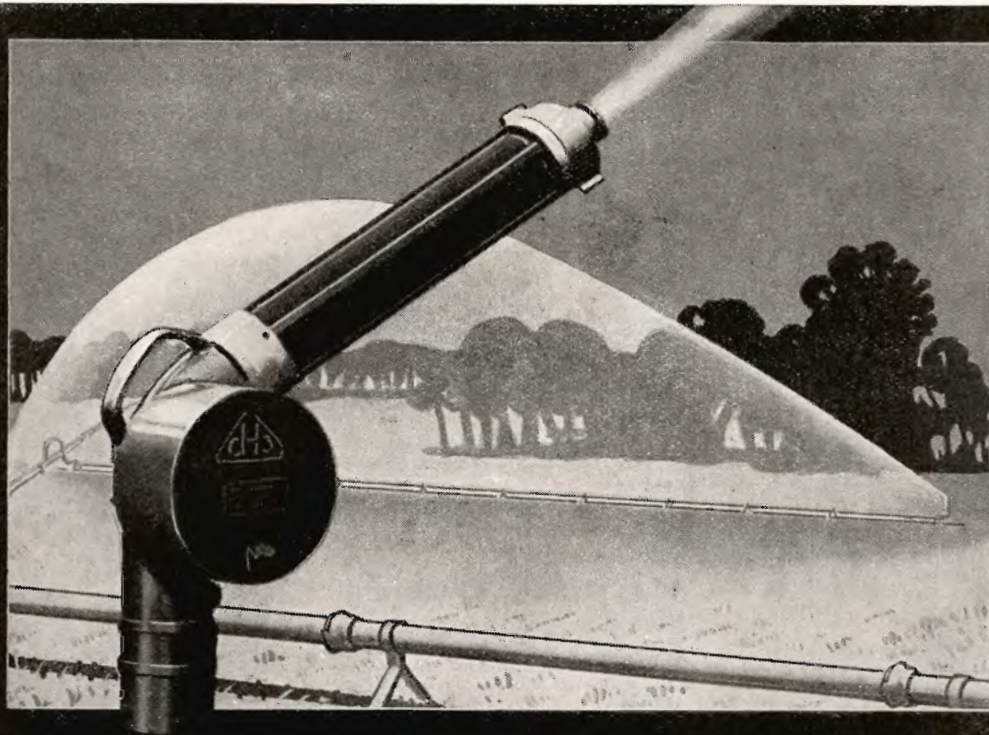
Nr. 1

10. januar

70. årg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1949

VANDINGSANLÆG TIL LANDBRUG

20-aarig Erfaring i Projektering og Fabrikation

Forlang illustreret Brochure

C. H. Clausen
Broager * Telefon 59

KURSUS for TRAKTORFØRERE

Vi indbyder Dem herved til at deltage i et kursus i den rette behandling og vedligeholdelse af Ford og Fordson Major traktorer. Sådanne kursus vil i den kommende tid blive afholdt overalt i landet. Deltagelse er gratis — og De skal blot henvende Dem til den nærmeste Ford og Fordson traktorforhandler.

FORD MOTOR COMPANY A/s

Landbrugslotteriet

udlodder årligt
kr. 5.485.620

Største gevinst
2 gange årligt
kr. 80.000

J. CHR. PETERSENS PAPIRHANDEL

„Hvælvingen“
ved Nikolaj Taarn

KØBENHAVN K.

Hovedforhandler
af statens papir

A/s SØNDERJYDSK FRØFORSYNING

Frøavl & frøhandel

Aabenraa

Telefon 3047

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer.

Tjæreborg cementstøberi.

Hurtig levering.

Telefon 21.

Reel betjening.

Aktieselskabet

GYRO

Skive Jernstøberi
og Maskinfabrik

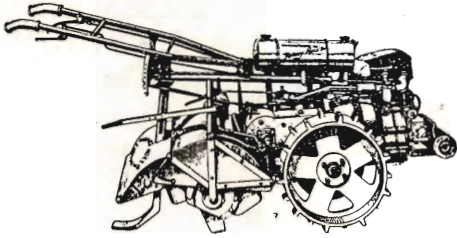
Aktieselskabet

BRØDRENE BRINCKER

Greisdals Hammerværk pr. Vejle — Grundlagt 1867

Specialitet: Tørvegrebe, tørvespader, drænværktøj, lyngleer.

Alle slags grebe, forke, spader, roehakker, høstleer
og haveredskaber leveres med fuld garanti.

»Rotary«

JORDFRÆSERE

med 20" arbejdsbredde.

Med eet redskab frembringes et færdigt såbed.

- ROTARY** kan leveres med gummi- eller jernhjul.
ROTARY er den ideelle maskine til al kultivering og rensning.
ROTARY er hurtig og økonomisk, har stor ydeevne.
ROTARY's selvskærpene knive blander effektivt overflademateriale og gødning med jorden.
ROTARY er også enestående til friluftskultivering, idet jorden findeles efter ønske og kan behandles i forskellig dybde.
ROTARY's knivtromle hjælper med maskinens fremdrift.
ROTARY's friktionskobling skåner kørehjul og knivtromle.
ROTARY kan forsynes med fureapparat, tromle, remskive etc.

Levering omgående fra lager. - Skriv eller ring efter brochure med specifikationer og alle oplysninger.

W. LANGREUTER'S EFTF. A/s

Gl. Kongevej 3 - København V. - Central 1090

Forhandlere og service overalt i Danmark.

Dansk Brandforsikringselskab

af 1904 - gensidigt selskab.

Bygninger og løsøre.
Virkefelt hele landet.

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus.

„VERMUND“

FYENS LANDMANDSBANK ODENSE

Vestergade 33 - Telf. 46 (6 Lin.) - Rigst. 36

Åben 9 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ og 14—16, lørdag 9 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$
Udfører alle bankforretninger

H. Struers kemiske Laboratorium

Apparater
Instrumenter
Glasvarer
Kemikalier

Leverandør
til Hede-
selskabets
laboratorier

AARHUS
4748

KØBENHAVN
C 1402

ODENSE
3602

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands
Kulkompagni
Nørresundby
Telefon 4227 - 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11

Anvend kun

ORIGINALE

RIMAS

RESERVEDELE

til

briketpressere
formbrændselspressere
formtørvspressere
ælteværker

RINGSTED JERNSTØBERI & MASKINFABRIK A/S

HAMMERUM
HERREDS

Spare- og Laanekasse

Hørning - Telf. 10 . 314

Østergade 6

Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Tegn annonce i

Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
Århus

Røde

drænrør

2" — 12"

- Fredenshøj
- Teglværk

Aabenraa . Telefon 2127

Dansk Landbrugs-
og Handelslaboratorium

ved R. KROGH

ODENSE

Telefon 1731 . 2 lin.

Røde — 2" — 12" — Drænrør.

Forlang tilbud.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværk.
Rosenørnsallé 18. — København V. — Central 282.

Kjellerup Betonvarefabrik

ved I. T. BIRK . Foreløb. tlf. Rødkjærsgade 14

Fører kun Δ mærkede varer.

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres.

FORLANG TILBUD

Jordbrugskalk.

Pulv. kridt.

Gug Kalkværk A/S,

Gug ved Aalborg.

Alle henvendelser
bedes rettet til

Salgskontoret:

Elmeallé 2, Hasseris, Aalborg.
Telefon 2908.

STRYG elektrisk ...

A/s Fiskbæk Briketfabrik

SPRIT

til teknisk Anvendelse.

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 1

10. januar 1949

70. årg.

Indtrædende medlemmer indtegnes hos selskabets forretningsførere. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Større bidrag modtages gerne. Tidsskriftet udgår ca. 16 gange årligt og sendes uden vederlag til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 40 øre pr. mm. Oplag 19.600 eksemplarer.

Indhold: En hilsen. — Ved årsskiftet. — Jords vandkapital. — Marvboreren, dens angreb og dens bekæmpelse. — Fra plantningsvirksomheden. — Fra hedeselskabets grundforbedringsvirksomhed. — Mindre meddelelser.

I anledning af årsskiftet har formanden for bestyrelsen overbragt Hans Majestæt, kongen, hedeselskabets høje protektor, selskabets bedste ønsker for 1949.

Hans majestæt bad formanden takke selskabet for godt arbejde i det gamle år og at overbringe selskabets medlemmer de bedste ønsker for det nye år.

Ved årsskiftet.

Hedeselskabet har atter haft et tilfredsstillende og godt arbejdsår, hvor store resultater er nået med hensyn til afsluttede arbejder. Som anført i det sidste nummer af tidsskriftet i 1948 har dræningen sat rekord, og også de andre arbejdsområder, mergling, plantning og de store tekniske arbejder har smukke resultater at opvise på linie med de foregående år.

Merglingen har taget så voldsomt et opsving, at det har oversteget forventningerne. Statstilskudet til fragtteltelse blev opbrugt tidligt på året, så en ny bevilling har måttet søges. Det er eftervirkningen af krigsårenes næsten helt standsede mergelvirksomhed, der nu sætter ind i forbindelse med de stærkt lettede transportforhold.

For plantningens vedkommende har manglen på planter været noget hæmmende, men dog ikke sådan, at det har været udtryk for stagnation. Det er glædeligt at se, at interessen for nye fredskovsplantager har holdt sig trods nedgangen i statstilskudet. Der råder vedvarende en klar opfattelse af, at alle jorder bør udnyttes på bedst mulig måde, og at plantning, enten det nu er fredskov, småplantninger eller læplantning, er et af de midler, der er medvirkende til at skabe bedre kår for landbrugets udøvere.

Den aftagende pengeregighed har således ikke endnu sat sig direkte spor i hedeselskabets virksomhed, men det synes dog som om landbrugets udøvere nu er noget mere betænkelige ved at påtage sig de udgifter, grundforbedringer medfører gennem en årække fremefter. Dette hænger formentlig sammen med den meget store udgift især dræningsarbejder medfører, men det bør dog i denne forbindelse oplyses, at dræning stadig i betragtning af den produktionsforøgelse, den medfører og værdien heraf, er en rentabel foranstaltning.

På forskellige områder har hedeselskabet arbejdet videre på at finde nye veje, der kan lette og billiggøre arbejdets udførelse. Det gælder således her spørgsmålet om mulighederne for øget mekanisering af arbejdet i marken. Hedeselskabets maskincentral er stærkt udvidet med moderne traktorer, plove o. s. v., og der har været ført betydningsfulde forhandlinger vedrørende mulighederne for anvendelse af drængrøftegravemaskiner, men endnu er dette sidste problem ikke afklaret.

Det danske Hedeselskab retter en hjertelig tak til sin store stab af tjenestemænd og medarbejdere for den dygtighed og interesse, hvormed de hver på sin plads i det forløbne år har varetaget deres gerning.

For hjælp og uegennyttig støtte takker hedeselskabet også sine

medlemmer, men først og fremmest de hundreder af forretningsførere og tillidsmænd, som udover landet er vort forbindelsesled med medlemmerne. Det store medlemstal, selskabet nu er oppe på, er selskabets solide rygstød.

Et godt nytår.

Chr. Lüttichau.

Niels Basse.

Jords vandkapital.

På de følgende sider fortsætter mag. agro. *Martin Olsen* sine undersøgelser vedrørende ovennævnte emne og afslutter dem i næste nummer.

Som det erindres, blev der i tilknytning til artiklen: »Undersøgelse over en midtjydske jords vandbeholdning for indeværende vækstperiode« i nærværende tidsskrift 1948, nr. 6, side 89 foretaget undersøgelser af rodområdets fugtighedsforhold vækstperioden 1948 igennem under kålroer og byg i to markskifter i Overlund ved Viborg.

I tiden $^{22}/_4$ — $^8/_11$ er der gennemført 12 undersøgelser, hvoraf resultaterne af de 8 er meddelt i dette tidsskrift (1948, nr. 8—12), efterhånden som de fremkom. At dette ikke blev tilfældet også med de 4 sidste skyldtes det ondartede angreb af bladlus, som kålroerne var ude for gennem de 3 sidste måneder af vækstperioden, og hvorved deres vækst så at sige gik i stå. Under disse forhold, hvor planternes krav til jordens vandkapital blev så unormalt ringe, at en støtreaktion fra denne side ikke kunne forventes, måtte det betimelige i omgående offentliggørelse af resultaterne anses for bortfaldet. Da den måde, hvorpå rodområdet i efteråret 1948 atter opnåede sin naturlige vandkapacitet, og da den størrelse, denne indstillede sig på i forhold til den i foråret 1948 bestemte, vil kunne belyses af de resterende 4 undersøgelser, kan resultaterne imidlertid ikke siges at være uden interesse, og de skal derfor, forinden en oversigt over den samlede fugtighedsstudie gives, omtales nærmere på tilsvarende måde, som de tidligere offentliggjorte undersøgelser.

A. De resterende undersøgelser.

Undersøgelse nr. 9 den 13. september 1948.

Kålroplanterne sætte mange nye skud, men lige meget hjælper det, da bladlus i massevis straks er parat til angreb, og væksten er derfor nedsat betydeligt. Bygstubben henligger ubehandlet.

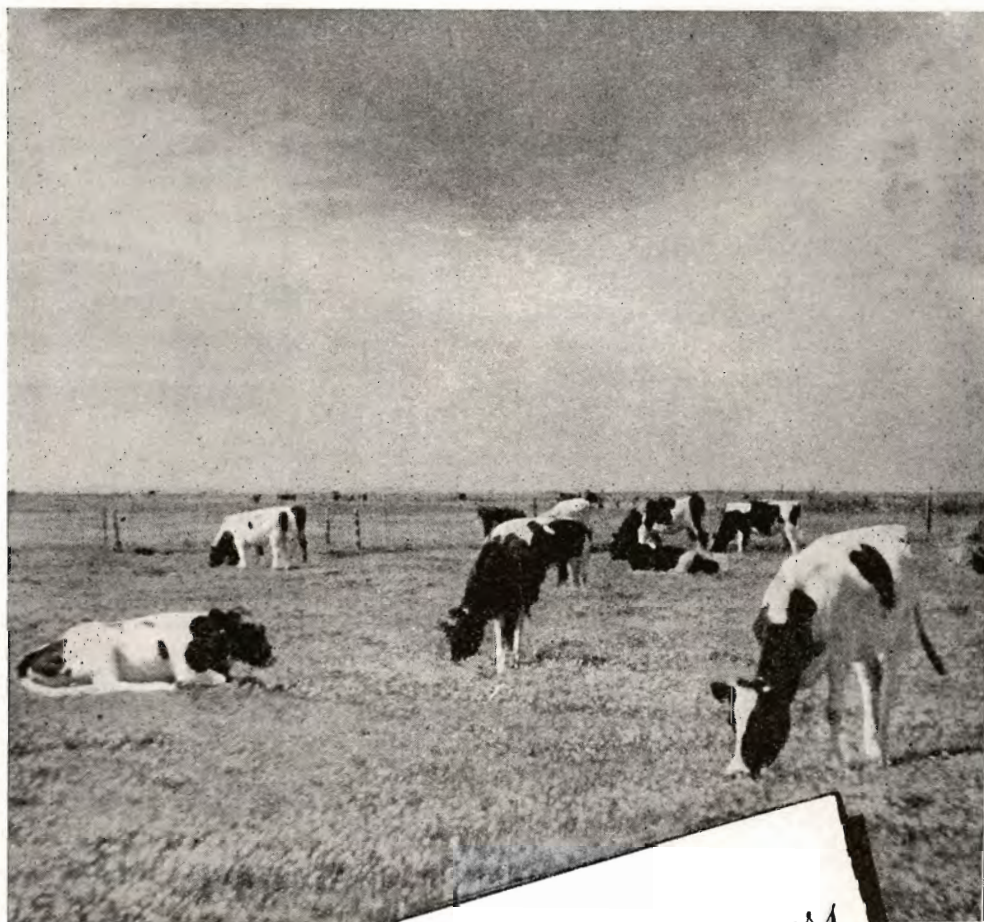
Nedbør i tiden fra $28/8$ — $13/9$ ved Viborg katedralskole:

Den 29. august	0,5 mm	Overført..	72,4 mm
« 30. «	0,5 «	Den 7. september	0,5 «
« 1. september	4,5 «	« 8. «	0,9 «
« 2. «	1,0 »	« 9. «	1,6 «
« 3. «	22,5 «	« 11. «	5,0 «
« 4. «	18,4 «	« 12. «	3,0 «
« 6. «	25,0 «		
At overføre..		72,4 mm	12 nedbørsdage med ialt 83,4 mm

Forskydninger i vandkapitalen fra $28/8$ — $13/9$ 1948.

Prøve- udtagnings- dybder	Bereg- nings- dybder	Kålroemarken 1948			Bygmarken 1948		
		Beholdninger i mm		Diff. mm	Beholdninger i mm		Diff. mm
		d. $28/8$	d. $13/9$		d. $28/8$	d. $13/9$	
cm	cm						
10—20	0—25	50	55	+ 5	55	55	0
30—40	25—60	59	75	+16	44	72	+28
70—80	60—100	80	90	+10	56	65	+ 9
Sum		189	220	+31	155	192	+37
÷ utilgængeligt vand ..		100	100		100	100	
Tilgængeligt vand		89	120	+31	55	92	+37

Af den i perioden faldne nedbør på ca. 83 mm genfinder vi i kålroemarkens rod område 31 og i bygmarkens 37 mm. Da rod området i kålroemarken i løbet af perioden har nået en vandkapital, der i det store og hele svarer til den i foråret 1948 fundne, er der her mulighed for, at en del af den resterende nedbør på ca. 52 mm ikke er indgået i planternes vandforbrug, men nedsivet til undergrunden under rodområdet. I omhandlede periode er det derfor næppe muligt at finde et talmæssigt udtryk for spildprocenten (tab ved nedsivning til undergrunden under rodområdet) i kålroemarken. Dette er der derimod langt bedre grundlag for i bygmarken, hvor ingen vegetation griber forstyrrende ind, og hvor jordlaget 60—100 cm endnu mangler ca. 25 mm i at være oppe på fuld kapacitet. Da der er faldet nedbør i 12 af periodens 16 dage, må den direkte fordampning anses for minimal, og det må derfor antages, at opimod 46 mm eller ca. 55 % af nedbøren er sivet igennem det ikke vandmættede jordlag i 60—100 cm dybde uden at udøve befugtende virkning på dette. Uden tvivl har de store nedbørsmængder den 3., 4. og 6. september sin store andel heri.

*De danske Mejeriforeningers
Fællesorganisation*

SEKRETARIAT OG ADMINISTRATION

MEJERIKONTORET

RÅADHUSPLADSEN 3 · AARHUS

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor Ølgod

Telefon 58

Telefon 59

Petersværk Betonvare-Industri.

Nørresundby. - Tlf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D. S. 400.
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820).
Egne fremstillingsmetoder af højeste standard.

RØDE PRÆNRØR

føres altid på lager fra 2" til 8". — Tilbud til tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk.
Telefon 187. Skive.

Stenvad

Cementstøberi

Telf. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle \triangle mærkede rør føres
Altid leveringsdygtig

RESENBRO

CEMENTSTØBERI

v/ ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima betonrør efter dansk
ingeniørforenings normer.
Mrk. \triangle i alle gangbare di-
mensioner fra 10—60 cm så-
vel med som uden muffe.
FORLANG TILBUD

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
Telf. 111, Bjerringbro

ALLE

\triangle MÆRKEDE RØR

Imprægnerede
og uimprægnerede

Stort lager
Altid leveringsdygtig

RØDE DRÆNRØR

TAGSTEN

MURSTEN

=
Kählers Teglværk

Korsør

Aktieselskabet
L. Hammerich & Co.

Specialforretning i bygningsartikler.
Grundlagt 1854. Tlf. 7050 (3 linier)

Århus

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

Normrør

med garantimærket \triangle
Imprægnering
Brøndrør

Røde Drænrør

indtil 16" diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Telefon 67 Ulstrup

Krogsgades Cementstøberi

v/ J. C. Halvorsen & Sønner.

Kontor:
Dannebrogsgade 22, Århus.
Telefon 5019—5020.

Ny fabrik i Vejlbj.
Tlf. Riisskov 9319.

Alt i betonvarer D. S. 400.

HORN BÆK

CEMENTVARE- OG MØRTELFABRIK

Marius Ødum

Telef. 400 Randers

Kun \triangle -mærkede varer
føres. - Største lager.
Bedste kvaliteter.
Forlang tilbud.

Midtjydske Betonvarefabrikker

Fabrik & lager —

Telf. Herning 476

Herning & Lind.

Telf. Lind 45

Lager af \triangle mrk. betonvarer

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør

i størrelse fra 2 til 15 tommer

Tlf. Højslev 3

Indhent tilbud

Midtjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon Skive 1030

S. m. b. A.

Telefon Viborg 1330

Alle størrelser i drænrør leveres

Undersøgelse nr. 10 den 30. september 1948.

En del af *kålroeanterne* forsøger gennem bladnydannelser at overvinde bladlusangrebet, men også disse bliver omgående ædt. Marken frembyder i det store og hele et trist skue. *Bygstubben* henligger som hidtil.

Nedbør i tiden $13/9$ — $30/9$ ved Viborg katedralskole:

Den 13. september	2,3 mm	Overført..	19,6 mm
« 15. «	1,7 «	Den 24. september	8,5 «
« 16. «	6,5 «	« 25. «	11,0 «
« 17. «	0,1 «	« 26. «	0,7 «
« 19. «	5,5 «	« 27. «	1,5 «
« 20. «	1,0 «	« 28. «	4,5 «
« 22. «	0,5 «	« 29. «	1,0 «
« 23. «	2,0 «		

At overføre.. 19,6 mm 14 nedbørsdage med ialt 46,8 mm

Forskydninger i vandkapitalen fra $13/9$ — $30/9$ 1948.

Prøve- udtagnings- dybder	Bereg- nings- dybder	Kålroemarken 1948			Bygmarken 1948		
		Beholdninger i mm		Diff. mm	Beholdninger i mm		Diff. mm
		d. $13/9$	d. $30/9$		d. $13/9$	d. $30/9$	
10—20	0—25	55	60	+ 5	55	57	+ 2
30—40	25—60	75	77	+ 2	72	75	+ 3
70—80	60—100	90	87	÷ 3	65	87	+ 22
Sum		220	224	+ 4	192	219	+ 27
÷ utilgængeligt vand ..		100	100		100	100	
Tilgængeligt vand		120	124	+ 4	92	119	+ 27

Perioden omfatter 17 dage, og heraf er i de 14 falden en nedbør på ialt ca. 47 mm. Heraf genfinder vi 4 mm i kålroemarken og 27 mm i bygmarken, hvilken sidste først nu er nået op på fuld kapacitet og tilfældigvis den samme — 219 mm — som ved undersøgelsen den $22/4$ 1948. Indenfor et døgn er der ikke faldet større nedbørsmængder, og den ikke befugtende del af nedbøren i bygmarken har udgjort 20 mm eller ca. 43 %.

Undersøgelse nr. 11 den 16. oktober 1948.

I *kålroemarken* findes kun ganske få grønne blade, der tilmed er små og tæt besat med bladlus. De øvrige blade er visne, og marken giver et livløst indtryk. *Bygstubben* henligger som hidtil.

Nedbør i tiden $^{30}/_9$ — $^{16}/_{10}$ ved Viborg katedralskole:

Den 30. september	0,5 mm	Overført	5,2 mm
« 1. oktober	2,5 «	Den 12. oktober	4,5 «
« 2. «	1,0 «	« 13. »	1,2 «
« 3. «	0,6 «	« 14. «	3,0 «
« 5. «	0,6 «	« 15. «	11,0 «
At overføre		5,2 mm	9 nedbørsdage med ialt 24,9 mm

Forskydninger i vandkapitalen fra $^{30}/_9$ — $^{16}/_{10}$ 1948.

Prøve- udtagnings- dybder	Bereg- nings- dybder	Kålroemarken 1948			Bygmarken 1948		
		Beholdninger i mm		Diff. mm	Beholdninger i mm		Diff. mm
		d. $^{30}/_9$	d. $^{16}/_{10}$		d. $^{30}/_9$	d. $^{16}/_{10}$	
cm	cm						
10—20	0—25	60	61	+ 1	57	61	+ 4
30—40	25—60	77	74	÷ 3	75	73	÷ 2
70—80	60—100	87	92	+ 5	87	88	+ 1
Sum		224	227	+ 3	219	222	+ 3
÷ utilgængeligt vand ..		100	100		100	100	
Tilgængeligt vand		124	127	+ 3	119	122	+ 3

Da der i døgnet forud for prøveudtagningsdagen en falden en nedbør på 11 mm, foreligger der mulighed for, at fugtigheden i rodområdet endnu ikke var stabil ved prøveudtagningen, og at den opadgående tendens i vandkapitalen skyldes dette forhold. Iøvrigt er vandkapitalen nu for begge markers vedkommende fuldt på højde med tilsvarende den $^{22}/_4$ 1948.

Undersøgelse nr. 12 den 8. november 1948.

Samme dag som prøveudtagningen fandt sted blev der foretaget udbyttebestemmelse i *kålroemarken*, og denne viste, at der på grund af det voldsomme og langvarige bladlusangreb kun blev avlet 151,5 hkg roer pr. ha. *Bygstubben* henligger uforandret.

Nedbør i tiden $^{16}/_{10}$ — $^8/_{11}$ ved Viborg katedralskole:

Den 17. oktober	12,5 mm	Overført..	45,0 mm
« 18. «	4,0 «	Den 26. oktober	2,0 «
« 19. «	6,5 «	« 27. «	0,5 «
« 20. «	6,0 «	« 1. november	0,5 «
« 21. «	2,5 «	« 3. «	1,0 «
« 22. «	3,5 «	« 4. «	2,5 «
« 23. «	3,0 «	« 5. «	6,0 «
« 24. «	5,0 «	« 6. «	5,0 «
« 25. «	2,0 «		

At overføre.. 45,0 mm 16 nedbørsdage med ialt 62,5 mm

Forskydninger i vandkapitalen fra $^{16}/_{10}$ — $^8/_{11}$ 1948.

Prøve- udtagnings- dybder	Bereg- nings- dybder	Kålroemarken 1948			Bygmarken 1948		
		Beholdninger i mm		Diff. mm	Beholdninger i mm		Diff. mm
		d. $^{16}/_{10}$	d. $^8/_{11}$		d. $^{16}/_{10}$	d. $^8/_{11}$	
cm	cm						
10—20	0—25	61	60	÷ 1	61	53	÷ 8
30—40	25—60	74	75	+ 1	73	75	+ 2
70—80	60—100	92	88	÷ 4	88	93	+ 5
Sum		227	223	÷ 4	222	221	÷ 1
÷ utilgængeligt vand ..		100	100		100	100	
Tilgængeligt vand		127	123	÷ 4	122	121	÷ 1

Af periodens 23 dage er der faldet nedbør i 16 med ialt ca. 63 mm. Da fordampningen sandsynligvis har været uden betydning, og da vandkapitalen forlængst har nået sin fulde højde og ligger i forhold til undersøgelserne den $^{30}/_9$ og $^{16}/_{10}$ nogenlunde konstant, vil det sige, at nedbøren siden den $^{30}/_9$ — ialt ca. 87 mm eller ca. 870 m³ pr. ha — har virket udludende på rodområdet.

B. Den samlede fugtighedsstudie.

1. Nedbørsforholdene.

Af meteorologiske målinger er det under gennemførelsen af nærværende fugtighedsstudie kun lykkedes at indhente oplysninger om nedbøren, og da denne tilmed er målt ved Viborg katedralskole, ca. 3 km i luftlinie fra de pågældende markskifter, kan eventuelle beregninger over vandforbrug, jordens opfyldning med vand m. v. alene af den grund næppe gøre krav på nogen særlig stor nøjagtighed. *Formålet med nærværende undersøgelser er da også først og*

TRIFOLIUM MARKFRØ

gir størst Udbytte

Over 50.000 danske Gaarde køber Markfrø hos Trifolium Selskaberne. Prøv vort Frø og bliv tilfreds. Henvend Dem til vore Forhandlere.

4% KONTANTRABAT og 3% MÆNGDERABAT

AKTIESELSKABET
TRIFOLIUM FRØ
KØBENHAVN * RANDERS

42 Medailler og Diplomer
i Ind- og Udland.

37 1. og 2. Kl.s
Certifikater
VED DE DANSKE
STATSFORSØG

AKTIESELSKABET

SKARREHAGE MOLERVÆRK

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck GODT-
HAAB

TIL ALLE SLAGS
BYGNINGER

DANSK

ETERNIT

TAG- OG VÆGBEKLÆDNING

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG

SALGSKONTOR: OTTILIAVEJ 18
KØBENHAVN VALBY
TELEFON: CENTRAL 3785

Nordjysk Andels-
Fjerkræslagteri

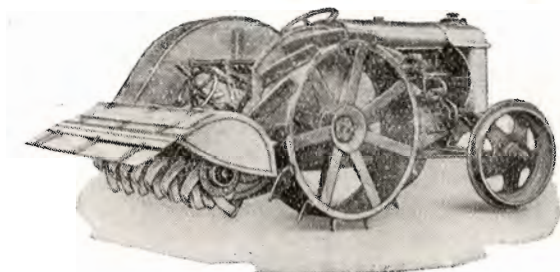
RANDERS - Telf. 5053

*Producenternes
eget Slagteri*

Intet solidarisk Ansvar
Se efter vor Notering i
Dagbladene hver Mandag

Annoncér i Hedeselskabets Tidsskrift

Den danske jordfræser

leveres i 3 størrelser:

Traktorfræseren

til kultivering af mose- og engarealer eller til arbejde i større plantager og i det almindelige landbrug, hvor man ønsker en intensiv behandling af jorden, samt

D. P. 60 og D. P. 50

tohjulede gartnerfræsere, som kan ommonteres til traktorer og anvendes i forbindelse med andre redskaber som plov, kultivator m. m.

Aktieselskabet

CHR. ANDERSENS MASKINFABRIK

Holbæk - Telf. 52 . 752 . 1239 - Telegram-Adresse: Acam

Aktieselskabet
De danske
Sukkerfabrikker
København

Nivaagaard Teglværk

Nivaa telefon nr. 9

DRÆNRØR . MURSTEN . TAGSTEN

Vestjysk Trælasthandel

Varde
Betonvarefabrik

H. Kunøe og Aage Pedersen
Varde . Tlf. 519 - 520

Landbrugsrør

(drænrør)
efter Ingf. normer.

FORLANG TILBUD

Det gensidige forsikringsselskab

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner forsikring for genplantningsværdien for nåletræplantager overalt i Danmark. — Indskud een gang for alle 1 kr. pr. ha. Årlig præmie pr. ha 30 øre, minimum 2 kr. Vedtægter og indmeldelsesblanketter ved henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG
Telefon 1340

Den sjællandske Bondestands Sparekasse
Vestervoldgade 107 København V

82 Kontorsteder paa Sjælland

ALLE SPAREKASSEFORRETNINGER UDFØRES

Kloakrør — Landbrugsrør
Monierrør — Spidsbundsør

Mærket \triangle 33, leveres overalt

Hovedkontor tlf. Ringsted 468
Fabrik: Hedehusene, telef. 18
— Birkerød — 468

Ringsted Cementvarefabrik og Tømmerhandel A/s

nes fra $\frac{1}{4}$ — $\frac{31}{10}$, viser, at den ovennævnte vandmængde til produktion af en rodfrugtafgrøde har været til rådighed i det pågældende tidsrum med et overskud på ca. 232 mm, hvorimod den tilsvarende for byggens vedkommende kun har været til stede i netop fornødent omfang. At de fornødne vandmængder har stået til rådighed i løbet af vækstperioden, er dog ingenlunde ensbetydende med, at vand ikke for kortere eller længere perioder kan have været den vækstbegrænsende faktor, thi nedbørens fordeling gennem vækstperioden spiller en mindst lige så stor — omend ikke større rolle.

Som det fremgår af tabel 1 bragte sommeren 1948 — de relativt mange nedbørsdage til trods — ikke nogen jævn og tilfredsstillende fordeling af nedbøren ved Viborg. Omkring midten af april indtræder en regnfattig periode, der vedvarer til 23. maj, og som endog — bortset fra 2,4 mm den 12. maj — er regnløs i tiden 4.—23. maj. I sidste uge af maj indledes en længere nedbørsperiode, men slutresultatet for maj bliver alligevel en afvigelse fra normalen på \div 16,3 mm. Juni giver 20,7 mm over normalen, og fordelingen må betegnes som tilfredsstillende, idet hovedparten falder i månedens sidste halvdel, hvor bygafgrøden har et stort vandforbrug.

Selv om juli har omtrent samme antal nedbørsdage som juni, kommer månedens samlede nedbør kun op på ca. 40 mm eller ca. 23 mm under normalen, og underskudet er størst i den første halvdel af måneden, hvilket uheldigvis falder sammen med et tidsrum, hvori byggens krav til vand endnu er stort. Vi kan altså forvente, at rodområdets vandkapital i bygmarken vil blive taget stærkt i brug i dette tidsrum. — Alt i alt er der i vækstårets 4 første måneder ($\frac{1}{4}$ — $\frac{31}{7}$) faldet ca. 10 mm nedbør mindre end normalt.

Af vækstårets 3 sidste måneder afviger august fra normalen med ca. \div 12 mm, hvilket især skyldes ringe nedbør i månedens sidste halvdel, september med ca. + 71 mm og oktober med ca. + 4 mm. Det vil heraf fremgå, at årsagen til, at den samlede nedbør i tiden $\frac{1}{4}$ — $\frac{31}{10}$ ligger ca. 53 mm over normalen, beror på den store nedbør i september måned.

2. Konstaterede variationer i vandkapitalen $\frac{22}{4}$ — $\frac{8}{11}$ 1948 samt undersøgelser vedrørende byggens vandforbrug.

I nævnte tidsrum er der, som tidligere anført, foretaget 12 fugtighedsbestemmelser i hver af de to markskifter. Tidspunkterne herfor har i det store og hele rettet sig efter afgrødernes udviklingstrin og nedbørsforholdene, og vandbeholdningerne er hver gang beregnet på grundlag af 5 fællesprøver i hver af de tre dybder således, som omtalt i dette tidsskrift 1948, nr. 6, side 93. Fra $\frac{29}{6}$ er der tillige udtaget prøver i dybden 0—10 cm.

De konstaterede forskydninger i vandbeholdningerne (vandkaptalen) for hver periode fremgår af de enkelte beretninger, men af hensyn til oversigten gengives vandbeholdningerne ved hver af de 12 undersøgelser dog i tabel 2 og 3, gældende henholdsvis for kålroe- og bygmarken.

Tabel 2. Kålrøemarken 1948.

Prøveudtag- ningsdybder	Beregnings- dybder	Beholdninger i mm											
		cm	cm	22/4	24/5	14/6	29/6	14/7	23/7	11/8	28/8	13/9	30/9
10—20	0—25	53	52	51	52	49	49	56	50	55	60	61	60
30—40	25—60	78	74	75	71	68	68	62	59	75	77	74	75
70—80	60—100	96	97	93	84	76	76	73	80	90	87	92	88
Sum		227	223	219	207	193	193	191	189	220	224	227	223
+ utilgængeligt vand		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Tilgængeligt vand		127	123	119	107	93	93	91	89	120	124	127	123

Tabel 3. Bygmarken 1948.

Prøveudtag- ningsdybder	Beregnings- dybder	Beholdninger i mm											
		cm	cm	22/4	24/5	14/6	29/6	14/7	23/7	11/8	28/8	13/9	30/9
10—20	0—25	55	48	40	32	24	33	53	55	55	57	61	53
30—40	25—60	76	72	63	47	36	37	36	44	72	75	73	75
70—80	60—100	88	89	87	67	44	46	52	56	65	87	88	93
Sum		219	209	190	146	104	116	141	155	192	219	222	221
+ utilgængeligt vand		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Tilgængeligt vand		119	109	90	46	4	16	41	55	92	119	122	121

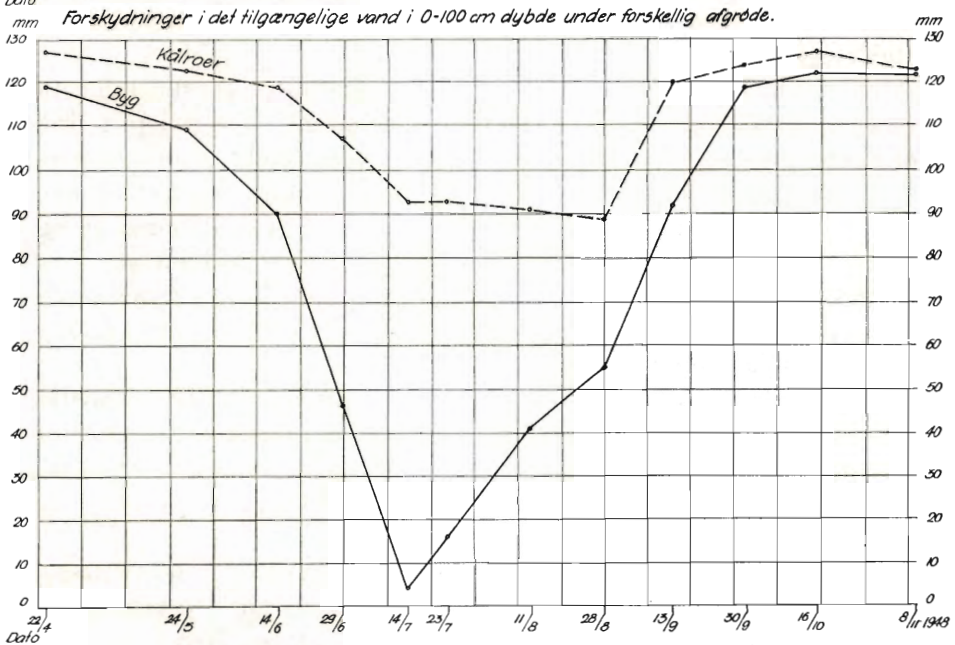
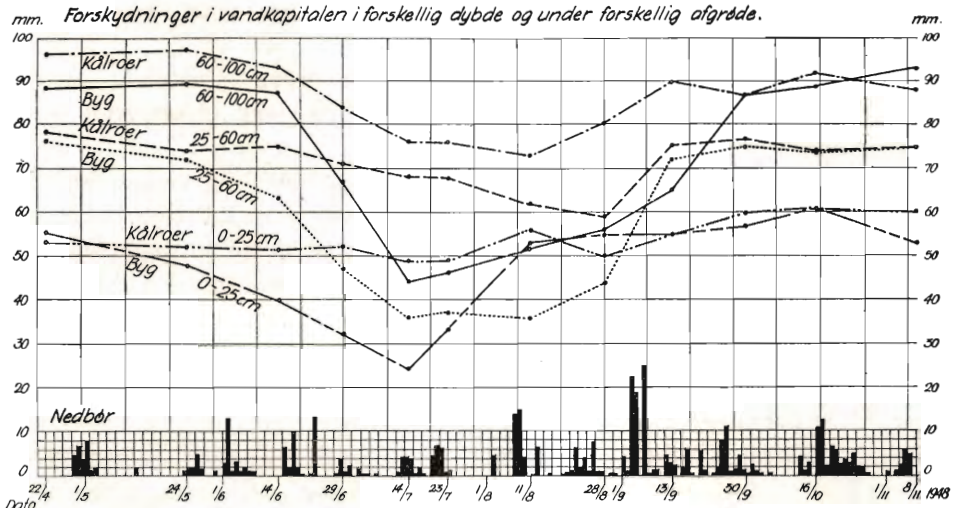

Fig. 1. Grafisk fremstilling af fugtighedsundersøgelsens resultater.

De samme forhold, som fremgår af tabel 2 og 3, er fremstillet grafisk i fig. 1, hvor en oversigt over nedbørsforholdene tillige er gengivet.

Af det således tilvejebragte oversigtsmateriale vil der i store træk kunne indhentes oplysninger om de forskydninger, der har fundet sted i vandbeholdningerne fra den ene periode til den anden såvel indenfor de enkelte beregningsdybder som i hele rodområdet,

om forløbet af rodområdets opfyldning med vand samt om tilnærmende værdier for planternes vandforbrug.

Om *forskydningerne indenfor de enkelte beregningsdybder samt om forløbet af rodområdets opfyldning* giver materialet følgende oplysninger:

Dybden 0—25 cm. Under de herskende nedbørs- og vækstforhold har *kålroerne*, der blev sået først i maj og udtyndet lidt over midten af juni, i det store og hele ikke gjort brug af dette jordlags vandbeholdninger. Af interesse er det dog, at vandbeholdningen den $^{24}/_5$ var af samme størrelse som den $^{22}/_4$, hvilket tyder på, at den regnløse periode umiddelbart forud ikke har kunnet påvirke fugtigheden i 10—20 cm dybde. Ved de tre sidste undersøgelser ($^{30}/_9$, $^{16}/_{10}$ og $^8/_{11}$) har beholdningerne ligget væsentligt over beholdningerne den $^{22}/_4$ (7 mm), hvilket naturligtvis, foruden de uundgåelige arbejdsfejl, kan skyldes en uafbalanceret fugtighed ved prøveudtagningerne, men det kan også skyldes en for lav bestemt vandkapacitet den $^{22}/_4$ eller begge dele.

Byggen, der blev sået midt i april og havde sin skridningstid i sidste halvdel af juni, har allerede i perioden $^{22}/_4$ — $^{24}/_5$ gjort brug af dette jordlags vandbeholdninger og uden tvivl i endnu højere grad af dem i dybden 0—10 cm, der her er unddraget kontrol, men det er dog først efter den $^{24}/_5$, at der i betydende grad tæres på beholdningerne til trods for, at juni måneds nedbørsforhold var gunstige. Den $^{14}/_7$ var beholdningerne udtømte, idet der da kun fandtes 24 mm, hvilket nogenlunde svarer til det omhandlede jordlags indhold af utilgængeligt vand (25 mm).

Til trods for den kraftige bygafgrøde og relativt ringe nedbør påbegyndes jordlagets opfyldning med vand allerede i den efterfølgende periode ($^{14}/_7$ — $^{23}/_7$), og opfyldningen er stort set til ende ved høst ($^{11}/_8$). Bortset fra den $^{16}/_{10}$ ligger beholdningerne herefter nogenlunde på tilsvarende højde.

Dybden 25—60 cm. I det store og hele begynder *kålroerne* næppe at gøre brug af beholdningerne i dette jordlag før i perioden $^{14}/_6$ — $^{29}/_6$, hvori de bliver udtyndede og ved slutningen heraf står med 5—6 kraftige blade. Herfra og til den $^{28}/_8$, på hvilket tidspunkt bladlusene er afgjort herre på valpladsen, sker der en svag og jævn nedgang i beholdningerne, men dog ikke i højere grad, end at der den $^{28}/_8$, da beholdningerne er længst nede, endnu er 24 mm tilgængeligt vand tilbage (beholdning 59 mm ÷ utilgængeligt vand 35 mm = 24 mm). På dette tidspunkt påbegyndes opfyldningen, der på grund af den store nedbør først i september allerede er fuldført den $^{13}/_9$. Ved alle de efterfølgende undersøgelser ligger beholdningerne på nogenlunde tilsvarende højde og på højde med forårsbeholdningerne.

For *byggens* vedkommende kan det ikke med sikkerhed fastslås, at der — til trods for den ca. 3 uger lange regnløse periode i maj — er gjort brug af beholdningerne i det omhandlede jordlag i tiden $22/4$ — $24/5$. Dette er derimod tilfældet fra $24/5$ — $14/6$ (5—8 uger efter såtid) og i forstærket grad fra $14/6$ — $14/7$, på hvilket sidste tidspunkt beholdningerne af tilgængeligt vand er udtømte (jordlagets indhold af utilgængeligt vand er bestemt til 35 mm, funden den $14/7$ 36 mm). På denne højde ligger beholdningerne herefter til høst ($11/8$), hvor jordlagets opfyldning påbegyndes og er så godt som afsluttet den $13/9$. Ved alle de efterfølgende undersøgelser ligger de på tilsvarende højde, der nogenlunde falder sammen med beholdningerne i kálroemarkens tilsvarende jordlag og med de i foråret 1948 bestemte.

Dybden 60—100 cm. Et sikkert fald i *kálroemarkens* beholdninger indtræffer allerede i perioden $14/6$ — $29/6$ og fortsætter med samme styrke i den efterfølgende ($29/6$ — $14/7$). Dette fald, der er stærkere end i det ovenoverliggende jordlag (25—60 cm) i samme tidsrum, hvilket formodentlig er foranlediget af den rigeligere nedbør, var egentlig noget af en overraskelse, idet planterne befinder sig på et så tidligt trin af udviklingen, at man ikke forbinder en rodudvikling til 70—80 cm dybde hermed, og idet de ovenoverliggende jordlag var i besiddelse af så store mængder tilgængeligt vand, at man ikke skulle tro, planterne havde behov for det dybereliggende. Jeg har tidligere været inde på, at tabet muligvis kunne skyldes, at den naturlige vandkapacitet, der blev bestemt i foråret 1948, ikke har kunnet fastholdes for en længere periode, men herimod taler den kendsgerning, at dette dog har været tilfældet i perioden $22/4$ — $24/5$ — altså i 32 døgn. Desværre er planternes rodudvikling ikke gjort til genstand for undersøgelse i hver periode, og derfor må en opklaring af forholdet udsættes, indtil oplysninger om kálroeplanters rodudvikling på forskellige vækststadier i den omhandlede jord foreligger.

Hvad jordlagets opfyldning med vand angår, er denne stort set tilendebragt den $13/9$, altså samtidig med laget ovenover, og beholdningerne holder sig nogenlunde på tilsvarende højde ved de resterende undersøgelser, men er dog alle lavere end bestemt i foråret 1948.

Det omhandlede jordlag i *bygmarken* beholder sin fugtighed nogenlunde uændret i tiden $22/4$ — $14/6$, hvorefter der indtil den $14/7$ stilles så store krav til den, at det tilgængelige vand antagelig er ved at være udtømt den $14/7$ (lagets utilgængelige vandmængder er ansat til 40 mm og fugtigheden var den $14/7$ 44 mm). Fra dette tidspunkt påbegyndes opfyldningen, i tiden indtil $28/8$ ganske svagt og jævnt, derefter med den store nedbør først i september stærkere for endelig at være fuldendt den $30/9$ som det sidste af de undersøgte jordlag.

Da det af hensyn til bestemmelsen af den naturlige vandkapa-

citet har sin interesse at se nærmere på, hvorledes *efterårsbeholdningerne svarer til forårsbeholdningerne*, er de pågældende beholdninger trukket ud af tabel 2 og 3 og vist i nedenstående oversigt (tabel 4), idet efterårsbeholdningerne dog er beregnet som gennemsnit af de 3 sidste undersøgelser.

Tabel 4. Beholdninger i millimeter.

Tidspunkt for undersøgelsen	Kålroemarken			Bygmarken		
	(²² / ₄)	(³⁰ / ₉ , ¹⁶ / ₁₀ og ⁸ / ₁₁)	Diff.	(²² / ₄)	(³⁰ / ₉ , ¹⁶ / ₁₀ og ⁸ / ₁₁)	Diff.
Dybde 0— 25	53	60	+ 7	55	57	+ 2
» 25— 60	78	75	÷ 3	76	74	÷ 2
» 60—100	56	89	÷ 7	88	89	+ 1
Sum...	227	224	÷ 3	219	220	+ 1

Det fremgår heraf, at overensstemmelsen indenfor bygmarken samt i det samlede rod område for begge marker ikke kan forventes bedre. Derimod er der i så henseende en del tilbage at ønske indenfor det øverste og nederste lag i kålroemarken.

Forskydningerne i det tilgængelige vand for det samlede rod område (0—100 cm) er vist i den nederste halvdel af fig. 1, men da disse er let overskuelige, skal opmærksomheden her kun henledes på de minimale beholdninger i bygmarken den ¹⁴/₇.

(Sluttes i næste nummer.)

Marvboreren

— dens angreb og dens bekæmpelse.

I de senere år er de jyske hedeplantager blevet hjemsoget af insektangreb som aldrig før. Den store brune snudebille er fulgt i krigshugsternes og plantagebrandenes spor og har anrettet store ødelæggelser på de ubeskyttede foryngelser. Angrebene af *hylesinus micans*, vor største barkbille, har allerede i mange egne dræbt størstedelen af de ældre sitkagraner, medens et lokalt angreb af bladhvæpse (*lyda hypotrofica*), som endnu ikke er nedkæmpet, har dræbt en del af en sitkabevoksning i Kollerup klitplantage; efter den tørre sommer 1947 er der endvidere fulgt alvorlige barkbilleangreb på rødgran flere steder og endelig har marvboreren (*hylesinus piniperda*) anrettet katastrofale ødelæggelser på skovfyrrer og bjergfyrrer i Syddjursland og i Sydvestjylland samt mere lokalt i plantager spredt over hele Jylland.

Forsøgsvæsenets hede- og klitafdeling har gennem en ekstra bevilling fået mulighed for at foretage undersøgelser og bekæmpel-

sesforsøg af insektangrebene, og medens vi overfor hylesinus micans angreb på sitkagran endnu står ganske værgeløse, er forholdene vedrørende hylesinus piniperda så afklarede, at mulighederne for en effektiv bekæmpelse er indenfor rækkevidde, hvis både myndighederne og skovejterne vil forstå sagens alvor og hjælpe med.

I det følgende skal jeg derfor give en kort oversigt over hylesinusangrebene og deres bekæmpelse.

Tirstrup flyveplads. Bjergfyrtoppe angrebet af hylesinus piniperda. Fot. septbr. 1947.

Fra J. E. V. Boas forstzoologi, som giver en fortrinlig fremstilling af insekternes udvikling, der nøje bekræftes af de foretagne undersøgelser, skal følgende hovedpunkter nævnes:

Æglægningen foregår hovedsagelig i det tidlige forår (marts-maj) under barken på svækkede fyrretræer eller under barken på skovede, friske fyrreeffekter. Insektet gnaver en modergang under barken i træets længderetning 5—10 cm lang, ofte med en let bøjning ved indgangshullet. Æggene lægges langs gangens sider og larvernes gange udgår omtrent vinkelret på modergangen og forløber stærkt bugtet under barken. Allerede fra midten af juni til august kommer de udviklede insekter frem; disse insekter angriber de nærmeststående fyrretræer ved at gnave sig ind i de nye skud, som de udhuler (deraf navnet marvborer). Hvis disse skud endnu ikke er forveddede kan de gnave sig ind i nærheden af spidsen på de fjorgamle skud. De angrebne skud visner og brækker af senere hen på sommeren — ved stærkere angreb kan det se ud, som om der er strøet til begravelse under træerne. Om efteråret gnaver insektet sig ind ved rodhalsen af de stående træer (ofte helt ind til splinten), hvor de overvintrer.

Boas angiver, at angrebet kan undgås ved fjernelse af ynglematerialet fra skoven.

På baggrund af dette kan det være oplysende at gennemgå de forfærdelige angreb, der har fundet sted i plantagerne fra de sidste krigsår og indtil dato.

Det første og vel endnu det alvorligste angreb begyndte ved Tirstrup flyveplads i 1944 og er endnu ikke bragt til standsning.

Fra gammel tid har plantagerne her, som næsten overalt, hvor der findes ældre skovfyr og bjergfyrbevoksninger, rummet en del marvborere, som stadig havde været holdt i tømme ved rettidig

Tirstrup flyveplads. Skovfyr angrebet af hylesinus piniperda (syd for hovedvejen 9, Grenaa—Århus). Fot. septbr. 1947.

fjernelse af de skovede effekter. Som ynglemateriale tjente kun træer, der var svækket efter rodfordærverangreb o. lign. og enkelte tilfældige glemte effekter. Medens ynglegnav selv på svækkede træer ofte mislykkes som følge af træernes harpiksudsvedning, hvori billerne drukner og yngelen ødelægges, vil skovede effekter ikke være i stand til at imødegå angrebene ved harpiksflod og vil derfor give insekterne de bedste udviklingsmuligheder.

Tyskernes rydninger på flyvepladsen, specielt ved cementbanen langs Århus—Grenaa landevej, omfattede en del ældre skovfyr og bjergfyr, hvori billerne straks ynglede, og de udklækkede insekter anrettede et voldsomt ernæringsgnav i de omliggende bevoksninger, som i forvejen var svækkede ved at bevoksningsrandene blev skåret fra. Arealet blev afspærret, således at fjernelsen af de angrebne træer umuliggjordes, og ved gentagne ernæringsgnav svækkedes bevoksningerne så stærkt, at de fleste træer blev modne til ynglegnav, hvorved de dræbtes. Fra dette center har insekterne bredt sig over de fleste plantager i Syddjursland.

Endnu i efteråret 1948 er dele af de hårdest ramte bevoksninger som følge af militærets afspærringer stadig ikke under forst-

Når naboer mødes ved skellet, gælder samtalen ofte bekæmpelse af ukrudt ved hjælp af de nye hormonpræparater.

De har begge brugt **Dicotox** til sprøjtning af kornmarkerne, både mod agerkål og rodukrudt, og er enige om, at resultatet var fint.

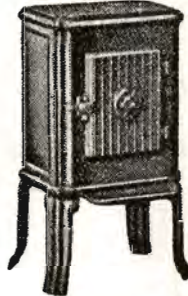
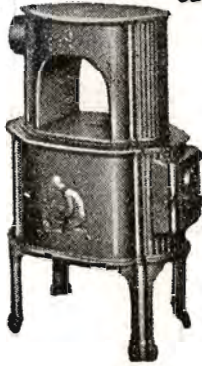
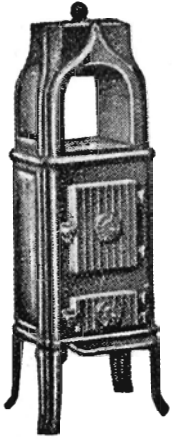
DICOTOX

som før hed Agroxone, kan nu bestilles til rettidig forårsl levering hos vore forhandlere over hele landet.

DET DANSKE GØDNINGS-KOMPAGNI A/S
AKTIESELSKABET FOR KEMISK INDUSTRI

RIBE Brændeovne og Tørveovne

Til indenlandsk Brændsel og Briketter anvendes med størst Fordel vore nye Modeller.

Brochure paa Forlangende

Henvend Dem til vore
Forhandlere eller til os.

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON 261 & 262

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeforening
Vesterbrogade 15
København V.
Telef. 6659 - 5974

**Brunkul
Mergel
Kalk**

H. Theut

VIBORG · Tlf. 1560 · 1559

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (5 linier)
Kontor i Karup

Ellidshøj Kridt- & Kalkværk

af *E. M. Christensen, Århus*

Telefon Ellidshøj 4 og Århus 7312

Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Viborg Andels- Svineslagteri

vore udsalg bring. i erindring
Telef. 137 og 779

A. Philipsen & Co.

Viborg Maskinansøg . Automobile
Telefon 532—1064
Elektriske anlæg, vandværksanlæg
Telefon 173—174

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (3 Lin.)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15

Funder Karosserifabrik

Telefon 12

Traktor-Førerhuse,
Gummivogne m. m.

Viborg Papir-Comp.

Papir & papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning.

Sct. Mathiasgade 31—33.
Tlf. Viborg 802—803.

**FORLANG
„ODIN“
ØL
FINESTE KVALITETER**

AALBORG TAFEL AKVAVIT.

lig kontrol. Når der i år alligevel kan spores en aftagen i angrebet omkring Tirstrup flyveplads, skyldes det efter professor Mathias Thomsens undersøgelser, at der på denne lokalitet har indfundet sig en snylteheps, som angriber billerne.

Omkring Oksbøllejren har et ganske lignende angreb udviklet sig, her er det navnlig ældre bjergfyrbevoksninger, som bliver ødelagt.

Tirstrup flyveplads. Skovfyrrkone angrebet af hylesinus piniperda. Fot. septbr. 1947.

Medens begge disse angreb med sikkerhed kan føres tilbage til tyskernes rydninger og afspærringer, gælder dette ikke for en række lokale, voldsomme angreb ved Høllund Søgaard, Klelund, Houborg, Silkeborg, Feldborg, Tolne, Bagterp ved Hjørring m. v. I alle disse og mange flere tilfælde kan angrebene med sikkerhed føres tilbage til fyreeffekter, som har stået sommeren over i plantagen — angrebene er endda tit skarpt afgrænsede til et 15—30 m bredt bælte på begge sider af spor eller brandlinier, hvor effekterne har været opstillet. Det er med andre ord enten de for sent tilgåede udleveringstilladelser for brænde eller enkelte køberes forsinkede afhentning af effekterne, som er skyld i angrebene opblussen.

Det ser ud som om alle fyrrearter angribes af insekterne omend i forskellig grad og med forskelligt forløb for angrebet.

Efter erfaringerne fra Tirstrup, Feldborg m. v. synes banksfyr at være et meget yndet offer — muligvis står dette i forbindelse med, at der blandt banksfyr ofte findes svækkede, trametesangrebne træer, som direkte opfordrer til æglægning.

Skovfyr og bjergfyr synes omtrent lige modtagelige, men besidder forskellig modstandskraft overfor angrebene; medens sunde skovfyr således tåler mindst 2—4 års kraftige ernæringsgnav inden insekterne kan foretage det dødbringende ynglegnav, vil almindelige bjergfyr i hvert fald ved lysstilling direkte kunne angribes på stammen. Dette synes imidlertid ikke at gælde for fransk bjergfyr, som

også synes mindre modtagelig for ernæringsgnav. Det er sandsynligt, at lyshugget bjergfyrs ringe modstandskraft skyldes svækkelse som følge af frahug, og det vil derfor på steder, hvor man kan vente marvborerangreb, være klogt så vidt muligt at undgå tynding i den enkelte bjergfyrbusk.

Sund contorta- og murrayanafyr synes ikke særlig udsat for angreb, og det samme gælder i endnu mere udpræget grad for østrigsk

Høllund Søgaard. Bjergfyr angrebet af *hylesinus piniperda* ved brandlinie, hvor der har stået fyrrebrænde en sommer.

Fot. septbr. 1947.

fyr, omend angreb — også ynglegnav — er iagttaget også på disse arter.

Angrebenees hastige tiltagen i styrke og antal virker uhyggelig, men de kan og skal bringes til ophør ved tilstrækkelig påpasselighed fra myndighedernes og skovdyrkernes side. Et klart eksempel på, hvad rettidig fjernelse af effekterne betyder, kan jeg nævne fra et distrikt på hvilket der endnu i maj måned i år henstod ca. 1000 rm vinterskovet fyrrebrænde, som ikke kunne fjernes på grund af manglende udleveringstilladelse. Vore undersøgelser viste, at en meget stor del af disse effekter var tæt besat med *hylesinus*syngel, som, hvis den nåede at blive udklækket, ville give anledning til ødelæggende angreb på distriktets fyrrebevoksninger. Efter indberetning gennem den forstlige forsøgskommision og hurtig reaktion fra myndighedernes side lykkedes det at befri distriktet for næsten alle effekterne inden insekterne fløj ud; kun et ringe antal af de mindst angrebne effekter blev først afhentet efter at udklækningen var afsluttet, men omkring den plads på sporet, hvor disse effekter var

efterladt, blev der i løbet af sommeren et koncentreret ernæringsgnav på de nærmeststående træer, medens der nu ved roden af hvert eneste af disse træer kan findes overvintringsgnav; derimod har angrebene i nærheden af de stærkt angrebne effekter, som nåede at blive fjernede i sidste øjeblik, kun været meget svage og spredte.

Foranstående iagttagelser og undersøgelser vedrørende hylesinus piniperdas angreb åbner følgende muligheder for bekæmpelsen:

1. En effektiv forebyggelse af angrebene opnås ved rettidig fjernelse af de skovede fyrreeffekter — principielt bør dette ske inden 1. marts, idet man herved undgår, at insekterne finder velegnet ynglemateriale. Når denne forholdsregel overholdes, samtidig med at man fjerner alle svækkede træer, vil den skade disse insekter kan forvolde i plantagerne være ubetydelig.

2. Hvis man rent lokalt kan vente et stærkt angreb — som f. eks. på den ovennævnte lokalitet, hvor der i sommer var stærkt ernæringsgnav — kan man aktivt imødegå angrebet ved til vinter at aflægge fyrreeffekter i nærheden af angrebne træer. Herved lokkes insekterne til at lægge æg i de skovede effekter, som derefter ca. 1. maj skal fjernes fra skoven og om muligt afbarkes eller destrueres, for at man kan undgå, at en del af de udklækkede insekter kan gøre skade andre steder. I denne forbindelse kan det nævnes, at fyrretræer omkring nåletræsavværker så at sige altid er angrebne af hylesinus piniperda.

3. Snyltehvepsenes optræden ved Tirstrup flyveplads åbner mulighed for, at man herfra kan transportere effekter besat med snyltehvepsenyngel til hylesinus piniperda-angrebne plantager, hvor snyltehvepsene endnu ikke har optrådt. Dette forudsætter selvfølgelig en nøje undersøgelse af de effekter, der anvendes.

Da samtlige alvorlige angreb af hylesinus piniperda i plantagerne skyldes forsyndelser imod de forebyggende foranstaltninger, som er nævnt under punkt 1, vil det vigtigste for alle plantager være, at der sikres dem afsætning for fyrreeffekterne i løbet af vinteren, således at udleveringen heraf kan være afsluttet i det tidlige forår. Gennem den forstlige forsøgskommission er myndighederne blevet gjort opmærksomme på dette forhold, og de vil formentlig søge at fremskynde udleveringstilladelserne for fyrrebrænde mest muligt; men en heldig gennemførelse af marvborerbekæmpelsen kræver også, at hver enkelt skovejer gør sit yderste for at få alle fyrreeffekter fjernet rettidigt fra sin skov.

Ovenstående foranstaltninger vil formentlig være tilstrækkelige til nedkæmpning af marvborerangrebene; men man kan dog ved særlig ondartede angreb blive udsat for en æglægning hen på sommeren, ligesom friske (navnlig høje) stød til tider anvendes som ynglemateriale, i hvilke tilfælde der kræves yderligere modforanstaltninger. Forsøgsvæsenets hedeafdeling modtager derfor med glæde henvendelser for at kunne bistå med undersøgelser og vejledning i størst muligt omfang. Adr. Bybæk pr. Vejle. Telf. Bredballe 11.

E. C. L. Løfting.

Fra plantningsvirksomheden.

Hammerum Herreds Plantningsforening

har i 1948 udleveret ialt 529 669 læplanter, det største antal i foreningens historie, oplyste foreningens formand, forstassistent *Otto Christensen*, Hareskov, på generalforsamlingen i december. Plantetallet er fordelt med 453 800 nåletræer og 75 800 løvtræer blandt 253 modtagere. 162 000 planter er anvendt i en privatmands brunkulsleje ved Gejlbjerg, hvor der under skovrider *Mørch Sørensen*'s ledelse udføres et meget omfattende tilplantningsarbejde udover de afgravede arealer.

To kredsforstandere er fraflyttet deres respektive kredse og afløst af henholdsvis gdr. *Frede Hansen* og gdr. *Jens Frederiksen*. — Sognefoged *K. F. Rabech*, Døvling, og skovrider *Mørch Sørensen* genvalgte til henholdsvis bestyrelsesmedlem og revisor.

Gdr. *Chr. Pedersen*, Studsgaard, tilkendtes sølvbæger for god indsats for plantningssagen.

Silkeborg Plantningsforening

holdt i december generalforsamling. Formanden, *Søren Petersen*, »Stenbrogaard«, bød velkommen og udtalte smukke mindeord over plantningsforeningens tidl. formand, *Jens Overgaard*, Balle Overgaard.

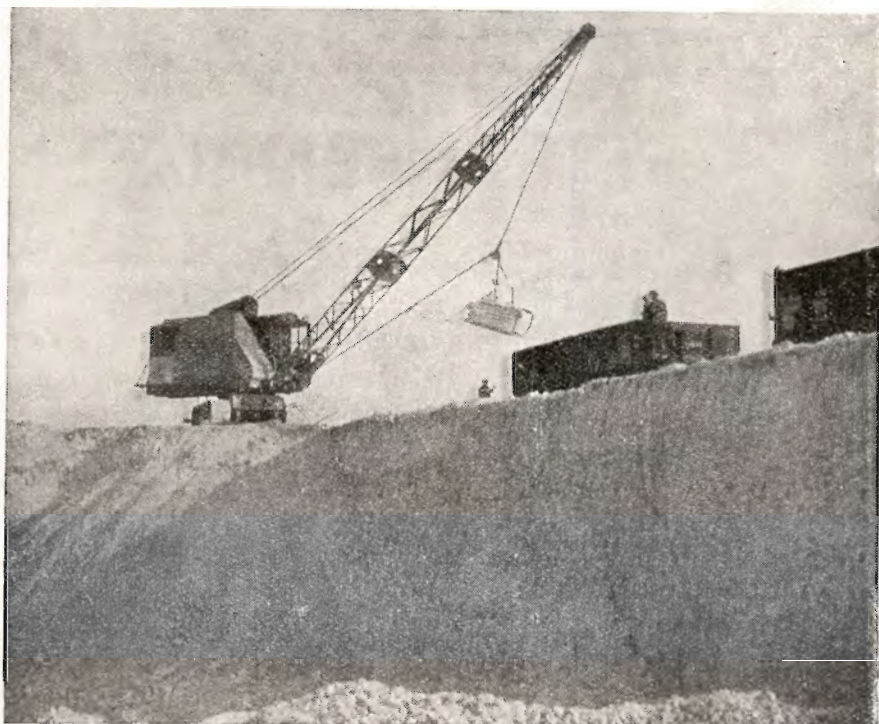
I sin beretning betegnede formanden det forløbne år som normalt. Der var plantet knapt så meget som året før, og årsagen hertil måtte sikkert søges i den omstændighed, at det havde været vanskeligt at få planter. Efterspørgslen efter planter havde været større, og det tydede på, at efterspørgslen til foråret ville stige yderligere. Egnen mangler en del plantning, man kan se flere ældre ejendomme ligge helt »skallede«, hvorfor kredsformændene stadig måtte hænge i og søge at få folk til at plante, da læplantningens betydning ikke kan overvurderes. Foreningen tæller 642 medlemmer.

Skovrider *Piper* oplyste, at der var udleveret planter til 523 plantninger.

Til bestyrelsen genvalgte gdr. *Peter Klode*, Resenbro, og husmand *Niels Nielsen*, Engesvang.

Læplantningen i Hjørring Amt.

Den 20. december samledes det meget virksomme læplantningsudvalg for Hjørring amt til en fest for at uddele årets amtspræmie og elitepræmie for læplantning. Et stort tal af interesserede var indbudt, og som sædvanligt blev det en smuk fest. Udvalgets formand *J. Libak Hansen* overrakte et stort, smukt sølvfad til de to præmietagere *Ole Eriksen*, Hegnsgaard, Tornby, og *Verner Andersen*, Hjerimitslevgaards mark, og de to mænd blev i smukke taler karakteriserede som særligt fremragende foregangsmænd for plantningssagen. Inspektør *Westh* fra Det flyvende korps oplyste under sammenkomsten, at korpset siden arbejdet begyndte for 10 år siden ialt i Vendsyssel har plantet 2221 km læhegn, deraf 1854 i Hjørring amt. Til småplantninger på småstykker er tilplantet fra 200 huller op til 5 ha, og der er gravet og tilplantet 4 179 200 plantehuller ved håndkraft og traktorpløjet 173 km. Ialt er tilplantet af småplantninger 836 ha, deraf i Hjørring amt 821. Jordarbejdet udføres nu hovedsagelig med traktor, og det areal, som et arbejds hold på 12—14

*Pedershaab-Universalgravemaskine
Type PM 1 A. m/slæbeskool*

**PM-trikanten,
et verdenskendt
kvalitetsmærke.**

Overslag og tilbud på forlangende

PEDERSHAAB MASKINFABRIK A/S

ÅRHUS
Parkalle 15
Telefon 11400

BRØNDERSLEV
Telefon 450

KØBENHAVN V.
Vesterbrogade 5
Telefon C. 14066

GENERAL MOTORS AUTOMOBILER

PETER HENRIKSEN

DUMPEN 12-14

Telefoner 1250 - 1251 - 1252

VIBORG

Allt til automobiler og traktorer

FABRIK FOR CYLINDERARBEJDE

Eget malerværksted .∴ Byens største autoværksted.

Stort lager af reservedele

Carlo Mortensen

Bogtrykkeri & Kartonnage

Viborg - Telefon 355

„Cimberia“

Tømmerhandel

Aktieselskab

AABENRAA

Indhent tilbud

SIN

Livsforsikring
Livrenteforsikring
Ulykkesforsikring
Ansvarsforsikring
Hospitalsforsikring
Grundejerforsikring
Automobilforsikring

tegner man i

NORDISK

Livsforsikrings-A/S af 1897 ■ Ulykkesforsikrings-A/S af 1898

Hovedkontorer:
St. Kongensgade 128 — Grønningen 17, København K.
Telefon 2860

Indhent tilbud!

Hvorfor selv løbe Risikoen, naar vi overtager

Brandforsikring

Indbrudsforsikring

Vandskadeforsikring m. m.

A/S NORDISK BRANDFORSIKRING

GRØNNINGEN 25 - KØBENHAVN

mand var 1½ år om at grave, gravedes nu af en traktor på ikke bakket terræn på en måned.

Gedsted og Omegns Plantningsforening

har i 1948 til 329 modtagere udleveret 177 320 nåletræer og 69 412 løvtræer, hvad der betyder en stærk og bemærkelsesværdig fremgang for løvtræernes vedkommende på bekostning af nåletræerne. Det er det 60. år i foreningens historie, som man nu går ind i, oplyste formanden, gdr. *Niels Skov*, V. Elkjær, på generalforsamlingen forleden. Alle valg var genvalg. *Kr. Niels Roersen*, Hvalpsund, tildeltes et smukt sølvfad for sit gode arbejde som kredsforstander i over 28 år. Foreningen har siden sin start udleveret ialt 9,5 mill. nåletræer og 1,76 mill. løvtræer til en værdi af en kvart mill. kr.

A/S Steen Blicher.

Den 10. september d. a. afholdtes generalforsamling i *Plantningsselskabet Steen Blicher a/s* i København på formanden, direktør *Hjerl Hansens* kontor. Direktør *Flensborg* aflagde beretning om virksomheden, bl. a. om forhandlingerne med »Udvalget for indkvarteringsgodtgørelse« vedrørende erstatninger for de arealer af Gedhus plantage, der iøvrigt stadigt er beslaglagte dels af det danske militær, dels af flygtningeadministrationen. Forhandlingerne resulterede i en foreløbig erstatning for brugen af de omhandlede beslaglagte arealer på ca. 20.000 kr. — Tidligere er af krigsskadeforsikringen modtaget i erstatning for tyskernes ødelæggelse i plantagen ca. 27 500 kr. — Plantningsselskabet omfatter serie A. Gedhus plantage ca. 732 ha og serie B. plantagen Mourier Petersen ca. 370 ha. I Gedhus plantage er beplantet ca. 580 ha, deraf 150 ha med rødgran, ca. 400 ha med bjergfyr og ca. 30 ha med forskellige fyrrearter. Jordens bonitet er mager hedeblade. Underplantningerne under lysstillet ca. 40—45 års bjergfyr tegner overalt forbavsende godt. De ældre rødgranbevoksninger i 40 års alderen er desværre flere steder angrebne af svamp; men kan formentlig ved passende udhugning holdes en del år endnu. — De i 1943 afbrændte bjergfyrbevoksninger, ialt ca. 44 ha, er nu tildels påny genplantede. På de bedre boniteter er plantet rødgran, lærk og birk. De øvrige arealer er tilplantet med skovfyr og bjergfyr i blanding.

Det vil erindres, at skovridergården Kragssøhus med 55 ha af plantagen i 1941 blev eksproprieret af tyskerne til brug for Karup flyveplads. Erstatningen herfor, ca. 63 000 kr., skal anvendes enten til en ny plantørblig eller til køb og beplantning af nye arealer i overensstemmelse med selskabets love.

Serie B. *Plantagen Mourier Petersen*, beliggende ca. 10—12 km øst for Ringkøbing i Lem m. fl. sogne, omfatter som nævnt ca. 370 ha, heraf beplantet ca. 290 ha i hovedsagen med rødgran og bjergfyr i blanding. På grund af manglende efterbedring og ikke rettidig udtynding af bjergfyr i de blandede bevoksninger er en del af disse endt som næsten rene bjergfyrbevoksninger, der efterhånden underplantes med rødgran og ædelgran. — Jordbunden i plantagen Mourier Petersen er gennemgående bedre end i de fleste hedeplantager i Vestjylland, således at der er mulighed for at bruge andre træarter end rødgran og bjergfyr. Rødgranen synes at hemes noget i udvikling som følge af plantagens nære beliggenhed ved havet; men rødgranbevoksningerne må dog betegnes som ret lovende og indeholder nu træer op til spirdimension.

Der findes i plantagen en plantørgård med tilhørende godt landbrug.

Direktør *Flensborg* forelagde regnskaber og status for de to serier. Driftsregnskabet for serie A. balancerede med 86 467 kr. Overskudet, 2269 kr., overføres til dispositionsfonden. Det modtagne erstatningsbeløb, 27 497 kr., overførtes til erstatningsfonden, der nu udgør 90 917 kr. — Status balancerede med 219 273 kr.

Serie B. Driftsregnskabet balancerede med 18 683 kr. Der blev et underskud på 4021 kr., hvoraf 1494 kr. overføres fra dispositionsfond og re-

sten 2527 kr. foreslås overført til næste regnskabsår. Status balancerede med 64 375 kr.

I februar d. å. festligholdt plantningsselskabet sit 50 års jubilæum ved en fest i Viborg.

Generalforsamlingen godkendte regnskab og status for de to serier.

Det vedtoges ikke at udbetale udbytte.

Direktør *Langebæk*, København, der afgik efter tur, genvalgtes til bestyrelsen. Statsaut. revisor *M. G. Mikkelsen*, Viborg, genvalgtes ligeledes.

Bjerregrav m. fl. Sognes Plantningsforening

har holdt generalforsamling under ledelse af formanden, gårdejer *Laust Nørskov*, der indledede med at udtale smukke mindeord over afdøde lærer *Deichmann Poulsen*. Til 245 plantemodtagere er udleveret 115 000 nåletræer og 35 800 løvtræer, en betydelig stigning fra året før. Til bestyrelsen nyvalgtes gårdejer *Kr. Høgh*, Støttrup. I oktober passerede foreningen 60-årsdagen for sin oprettelse, og i de 60 år er der ialt udleveret 7,5 mill. nåletræer og godt 1 mill. løvtræer til en samlet værdi af 175 000 kr.

A/S Bjørslev Plantage.

I efteråret afholdtes generalforsamling i *a/s Bjørslev plantage* på overretssagfører Hulegaards kontor i København.

Formanden, direktør *Flensborg* aflagde beretning. *A/s Bjørslev plantage* ejer ca. 500 ha beliggende i Nørre Nissum sogn, Ringkøbing amt. Plantagen er endnu ikke helt beplantet, idet den indeholder store mosearealer, hvor der foregår en betydelig tørveproduktion. Endvidere findes i plantagen forskellige større og mindre lyngklædte ubeplantede slugter, hvorhos der til plantørgården hører ca. 20 ha agerjord samt en englod.

Plantningen påbegyndtes ca. 1895 og de ældste kulturer er altså ca. 50 år gamle. Plantagen er indkøbt og tildels beplantet af kammerherre *Sehested Juel*, Raunholt, som i 1916 solgte ejendommen til det nystiftede *a/s Bjørslev plantage* med en aktiekapital på 100 000 kr. — Formanden meddelte, at hugsten knapt var gennemført i så stort omfang som budgetteret på grund af manglende arbejdskraft. Afsætningsforholdene er gode, ikke mindst på grund af plantagens nære beliggenhed ved Troldhede pladefabrik. Adskillige af bjergfyrbekoksningerne trænger til underplantning, og der forestår et stort arbejde med gennemhugning i granbevoksningerne.

Tørveproduktionen ved entreprenører vil blive fortsat også i kommende sæson.

Direktør *Flensborg* forelagde samtidig regnskabet for året 1947—48. Driftsregnskabet balancerede med 31 076 kr. — Af årets overskud 7963 kr. vedtoges at henlægge 796 kr. til lovmæssig reservefond, at udbetale 4 % udbytte samt at henlægge 818 kr. til kursreguleringsfond og 2348 kr. til dispositionsfond.

Brønderslev Plantningsforening

har holdt generalforsamling under ledelse af formanden, grdr. *Holger Dahl*, Ø. Brønderslev. I 1948 er udleveret 40 400 nåletræer og 23 400 løvtræer. Foreningen fejrer i 1949 60 års jubilæum. Til bestyrelsen genvalgtes *Jens Pedersen*, Thise, og *Verner Andersen*, Hjermitslevgaards mark.

Løgstor Plantningsforening

har holdt generalforsamling. Formanden, *Karl Larsen*, Klavsholm, oplyste i sin beretning, at der er afsat 203 000 nåletræer og 92 710 løvtræer, som ialt

har kostet 22 445 kr. Til bestyrelsen nyvalgte *Chr. Buchholtz*, Sønnerlade, og *Erling Pedersen*, Mjallerup. De afgæede var formanden og Jacob Jensen, som begge har siddet i bestyrelsen i omtrent 30 år. Det var med beklagelse, forsamlingen modtog meddelelsen om, at de ikke mere ville modtage valg, og der blev fra mange sider rettet en tak til dem for deres store arbejde for plantningssagen gennem de mange år. Skovrider *Baungaard*, Gatten, udtalte, at de to mænds arbejde klart viste sig, dersom man ville sammenligne egnens udseende i dag og for 30 år siden.

Plantageselskabet af 1. Juni 1942.

Den 17. september 1948 afholdtes generalforsamling i Plantningsselskabet af 1. juni 1942 i Carlsbergfondet, Dantes Plads 35.

Formanden, professor *Knud Jessen* meddelte, at han sammen med professor *Bjerrum* under vejledning af direktør *Flensborg* den 15. august d. å. havde besøgt plantagerne.

Direktør *Flensborg* aflagde beretning om driften. Plantningsselskabet ejer nu et plantageareal på ialt 800 ha, nemlig *Vind plantage* i Raasted m. fl. sogne ca. 480 ha og *Rimmehøj plantage* i Gørding og Møborg sogne ca. 320 ha. — Under *Vind plantage* hører skovparterne *Risbjerg* ca. 184,2 ha, *Thorshøj* ca. 100 ha og *Nørre Ormstrup* ca. 195,5 ha. På *Nørre Ormstrup* skovpart findes en mindre gård, der benyttes som bolig for en opsynsmand med omliggende ca. 10 ha gammel agermark som tjenestejord.

Indtil udgangen af 1946—47 var der i *Vind plantage* ialt på de 3 skovparter beplantet ca. 74 ha, hvoraf 4,2 ha med rødgran og 19 ha med rødgran blandet med bjergfyr. 51 ha var beplantet med forskellige fyrrearter, nemlig bjergfyr, *murrayanefyr*, *contortafyr* og skovfyr. Samtidig er der foretaget forberedende jordarbejde til beplantning på betydelige arealer, hvoraf en del er beplantet i indeværende år og en del vil blive beplantet i 1949—50.

Rimmehøj plantage består som nævnt af skovparterne *Gørding* ca. 153,7 ha og *Møborg* ca. 166,3 ha, altså ialt ca. 320 ha. Ved udgangen af 1946—47 var der ialt i denne plantage beplantet ca. 107,7 ha. I 1947—48 er yderligere færdigplantet ra. 27,2 ha. Samtidig er foretaget forberedende jordarbejder på ca. 20 ha.

Gørding skovpart er længst fremme med beplantningerne, idet der af skovpartens ca. 154 ha nu er beplantet ca. 124 ha med forskellige fyrrearter. Jordbunden i denne skovpart er noget ringere end i *Møborg*. På *Gørding* skovpart er foretaget forberedende pløjninger på ca. 20 ha.

Møborg skovpart omfatter som nævnt ca. 166,3 ha, hvoraf pr. 31. marts 1948 er beplantet c. 11 ha med gran og bjergfyr i blanding og foretaget forberedende jordarbejde på ca. 7 ha. — På *Møborg* skovpart er beliggende opsynsmandsboligen »*Kikkenborg*«. *Møborg* skovpart er i flere henseender mere interessant og byder flere muligheder end *Gørding* skovpart. Dels er jordbunden bedre end i *Gørding* og dels findes her tre små søer, hvoraf den største *Nørre Birk sø* spænder over et areal af ca. 5—6 ha. Der er mulighed for omkring disse søer at frembringe smukke anlæg. I sommer er anlagt en kørevej fra »*Kikkenborg*« til *Nørre Birk sø*.

Efter direktør *Flensborgs* beretning, der godkendtes, forelagdes regnskab og status, der ligeledes godkendtes.

Aktiekapitalen er 250 000 kr., men *Carlsbergfonden* har tilskudt yderligere 40 000 kr. Status viste, at *Vind plantage* til til 31. marts 1948 står selskabet ialt i 133 860 kr. og *Rimmehøj plantage* i 118 380 kr., heri naturligvis indbefattet køb af arealer og bygninger. Gevinst- og tabskonto udviser et underskud på 22 190 kr. Status balancerer med 290 000 kr.

Der har været nogen diskussion med skattedirektoratet i København, som forlangte skat af statstilskudet, noget hidtil uhørt, men forhandlingerne herom, der føres af højesteretssagfører *Steglitz Petersen*, må formentlig ende med et godt resultat for plantageselskabet.

Til bestyrelsen genvalgte professor *Bjerrum*.

Til revisor genvalgte *Revisions- og Forvaltningsinstituttet* i København.

Fra hedeselskabets grundforbedringsvirksomhed

Fra distriktskontorerne under hedeselskabets mose- og engafdeling foreligger der en opgørelse over arbejdet i november måned 1948.

Det fremgår heraf, at der i månedens løb er fuldført 553 arbejder omfattende 2271 ha til en samlet udgift af 2 397 425 kr. Heraf var 530 drænings- og kultiveringsarbejder omfattende 1713 ha (udgift 2 064 505 kr.) og 23 vandløbsreguleringer med et interesseret areal på 558 ha (udgift 332 920 kr.).

Derudover er der i samme måned ved samtlige distrikter færdigprojekteret og tilstillet rekvirenterne 394 arbejdsplaner omfattende 1836 ha til en overslagssum af 1 912 545 kr. Heraf var 377 drænings- og kultiveringsplaner omfattende 1478 ha (overslagssum 1 712 085 kr.) og 17 vandløbsreguleringer med et interesseret areal på 358 ha (overslagssum 200 460 kr.).

C. V. S. L.

Mindre

MEDELELSER ★

✧ ✧

Med nærværende nummer er Hedeselskabets Tidsskrift gået ind i sin 70. årgang.

Tidsskriftet er det tredjeældste af de danske landbrugsfaglige tidsskrifter, idet kun »Tidsskrift for Landøkonomi«, der udgives af landhusholdningsselskabet, og »Ugeskrift for Landmænd« er ældere.

*

Verdens-skovkongres.

I dagene 10.—20. juli 1949 afholdes en verdens-skovkongres i Helsingfors. Der ventes 5—600 deltagere. Der vil blive planlagt 11 forskellige ekskursioner.

*

Norges tørveproduktion

i 1948 er ifl. medd. fra Det norske Myrselskap opgjort til 1 340 000 m³, svarende til 343 130 tons kul, hvilket er ca. 7,7 % under normalproduktionen. Af produktionen er 68,780 m³ fremstillet som maskintørv, hvortil staten har ydet et tilskud på 8 kr. pr. m³, medens produktionen af skæretørv ikke har fået noget tilskud. Det har derfor været vanskeligt at sælge skæretørvene, der skulle betales med 17 kr. pr. m³, medens maskintørvene kun kostede 18 kr. Det har været et vanskeligt år med hensyn til arbejdskraft.

*

Konsulent *Ole Nielsen*, Kjellerup, hvis gerning som havebrugskonsulent, men måske navnlig som læplantningsagitor og foregangsmand, har fået tildelt Foreningen af jydsk landboforeningers sølvmedalje for landboflid.

•

Jydsk Teknologisk Institut i Århus afholder i januar og februar en række maskinkursus for landmænd, bl. a. også et traktorkursus. Alle oplysninger kan fås ved henvendelse til instituttet.

*

»Teglværksforeningen for Jylland« har i anledning af sit 50 års jubilæum udsendt en smuk lille bog, der skildrer foreningens virksomhed gennem årene.

•

Den 29. december 1948 var det 100 år siden a/s Fiilsø stiftedes af godsjerne *Tranberg* og *Knudsen* til afvanding og opdyrkning af de store arealer, der dengang dannede Fiilsø. Der er nu 2300 hektar opdyrket og under kultur.

Anvend tørvestrøelse ved dræning ...

Paa jorder med flintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse („hundekød“) omkring stødfugerne, ligesom tørvestrøelse med fordel benyttes ved dræning i stiv lerjord Spørg Hedeselskabet.

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKEFORSIKRING

Telefon 14350
Gensidigt selskab

Reventlowsgade 14
København V.

Ansvarsforsikring

Automobilforsikring

Aarhus Privatbank

Stiftet 1871

Århus: Hovedkontor
København: Nygade 1

Aktiekapital og reserver
andraget ca. 19,3 mill. kroner

TRÆLØSE PR. HERLUFMAGLE — TLF. SKELBY 83
Under kontrol af Sydsjællands Planteavlsvulvg

Danatex træfiberplader

100 % dansk — mod kulde, fugt og lyd

AXEL PRIOR Akts.

A/S L. HAMMERICH & Co.

Bredgade 33 - Centr. 23
København K.

Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V Ringgade - Århus

Brug **RANDERS**
ØREB

Røde Drænrør

fra 2"-12" haves
altid på lager.
Forlang tilbud.

»Sofienlund«
Teglværk.

Telefon 10 Ulstrup.

L. KRISTENSEN

REMINGTON OG REMTOR
SKRIVEMASKINER

DANMARKS ÆLDSTE
SKRIVEMASKINE-FIRMA

FREDERIKSBERGGADE 1 A
KØBENHAVN K.

Teglværkernes

Salgskontor

Esbjerg
Telef. 265-546

DRÆNRØR

2"-15"
Mursten · Tagsten

T A A N U M
T E G L V Æ R K
R A N D E R S

PRIMA DRÆNRØR
2"-16"

Telefon 21 Taanum

Jordbrugskalk
Mergel

„Sct. Knuds Gaard“
ODENSE · Telef. 38 (5 lin.)

Skive
Discontobank

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

AERGLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

N.
K.
T.

"DANSK STAALGÆRDE"

FRA 1/2 NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

BEDSTE OG BILLIGSTE
HEGN TIL

KREATURFOLD, HAVE,
MARK, SKOV ETC.

Faas hos enhver Isekræmmer og Købmand.

N.
K.
T.

Alt i prima røde drænrør.

Silkeborg, Herning og omliggende
teglværkers salgskontor

Torvet 6, Silkeborg

Telefon 1200

repræsenterende følgende værker:

A/S Lysbro Teglværk.

De Forenede Teglværker,
Lysbro.

Bøgild Teglværk, Lysbro.

Vinderslevgaard Teglværk.

Paarup Teglværk.

Bjødstrup Teglværk

Gjern Teglværk.

Visgaard Teglværk.

Højriis Teglværk, Ikast.

De Forenede Midtjydske

Teglværker, Herning.

Forsikring skal man ha'.

BALTICA

Stenstrup og Odense
teglværkers kontorer

Stenstrup - Telefon nr. 19

Prima drænrør

Skivehus

Asfalt- og

Tagpapfabrik

Asfalt

til imprægnering
af cementrør

Vejle Bolte-
& Møtrikfabrik

Grundlagt 1899

Telefon 2120

Telegr.-Adr.: Boltefabriken

Alle slags bolte, skruer
og skinnespiger

Afvandingspumper
Entreprenørpumper
Husvandpumper
Pumper for gartnerler
og ethvert andet formål

Skriv efter tilbud og brochure

★ ★ ★

Aktieselskabet

DE SMITHSKE

JERNSTØBERIER OG MASKINVÆRKSTEDER

Aalborg

Telef. 6696

SKOVFRØKONTORET

JOHANNES RAFFN & SØN NORMASVEJ 21 · KØBENHAVN-VÅLBY · TELF. VÅLBY 2

Leverer alle Arter Skovfrø efter forudgående Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen i København samt med nøje Angivelse af Proveniens. — Prisliste sendes paa Forlangende.

FRØKONTORET
(for undersøgt markfrø)
— Grundlagt 1887 —
KOLDING
Telefon 43

A/S **Skive Markfrøkontor**
Grundlagt 1896
Telefon 94 Skive
FRØAVL · FRØHANDEL

PALUDANS
PLANTESKOLE

· · KLARSKOV · ·

130 tdr. land

*Skovplanter,
hæk- og hegnplanter,
allétræer*

Forlang prisliste

TELEFON KLARSKOV NR. 9

Brostrøm's
Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle
planter for have,
mark og skov

*Haardføre og veldrevne
arter for ethvert formaal*

Hulkjærhus
Planteskole

RØDKJÆRSBRO

Telefon Ans 25

*Planter til skove,
læhegn og haver*

**Herning Hede-
& Discontobank**

10-12¹/₂, 2¹/₂-5
Telefon 5 · 273 · 720

Sophus Berendsen A/S

V. Farimagsgade 41 · København V.
Kannikkegade 18 · Aarhus

ALT I ENTREPRENØRMATERIEL

Leverandør til Hedeselskabet

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Fræsning

af eng og mose samt pløjning
og grubning af planteriller
udføres med nye maskiner.

Vagn Jensen,
Vesterlund.

Telefon Vester 31 u.

Randers
Planteskole

v. Petri Petersen
Telefon 423

Alt i haardføre
og veludviklede planter
til have, mark og skov

Frøavlscentret

HUNSBALLE

Holstebro · Tlf. 353
Frøavl og frøhandel

Rødkjærsbro Cementvarefabrik

ved I. T. BIRK · · · · · Telef. Rødkjærsbro 14

Fører kun Δ mærkede varer.

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres.

FORLANG TILBUD

Trifoliums Frø
giver stor Høst.

Morsø Støbejerns

AKTIESELSKABET
N.A. Christensen & Co.
KGL HOFLEVERANDØR
NYKØBING MORS

- Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, civilingeniør J. Parbo (formand), afdelingsleder, skovrider B. Steenstrup og botaniker N. C. Nielsen.
Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg